

Abstract:

The dissertation thesis deals with the identification of educational objectives in secondary vocational education of Central European educational policy and the links of educational documents at the level of educational institutions that prepare their pupils in initial vocational training for the subsequent transfer to professional practice or for further professional education in the field. The comparison focuses on selected Central European countries (Czech Republic, Poland and Germany) and corresponding designated areas within the European Union.

The priority topic is the comparison of professional competences, how they are defined in selected Central European countries as well as how the graduate profile is determined and formulated. With the chosen methods we compare the normative function of education and the real function of education from the pupils' perspective and potential employers in the context of established and formulated European entitlements. Research is carried out on the example of a selected education field of *a boatman*, which is incorporated in the initial vocational education. The research is complete (in the case of probands in the last year of study) and carried out in the secondary education field with a vocational certificate (*boatman*) in educational institutions in selected Central European countries.

The lessons learned can help to identify future trends in secondary vocational education development within the Central European region. They can also help to establish a core vocational framework for lifelong professional education in the context of mutual recognition within the EU. Acquired knowledge of initial vocational education (secondary education with a certificate of a *boatman*) is also important from the perspective of employers and future professional experts. In particular, educational institutions dealing with initial vocational training can benefit from this knowledge.

Keywords:

ISCED (International Standard Classification of Education by UNESCO), ESCO (Multilingual System for Classification of Skills, Competences, Qualifications and Occupations in the EU), Education, Curriculum, Competence, Secondary Vocational Education, Learning Outcomes

Abstrakt:

Dysertacja dotyczy identyfikacji celów edukacyjnych średniego kształcenia zawodowego środkowoeuropejskiej polityki edukacyjnej oraz powiązań dokumentów edukacyjnych na poziomie instytucji edukacyjnych, które przygotowują swoich uczniów na początkowym etapie kształcenia zawodowego do późniejszego przejścia do praktyki zawodowej lub dalszego kształcenia zawodowego na tym profilu. Porównanie koncentruje się na wybranych krajach Europy Środkowej (Czechy, Polska, Niemcy) i odpowiednim wyznaczonym zakresie w ramach Unii Europejskiej.

Tematem priorytetowym jest porównanie kompetencji zawodowych, nie tylko sposobu ich definiowania w wybranych krajach Europy Środkowej, ale także sposobu określania i formułowania profilu absolwenta. Wybranymi metodami porównujemy normatywną funkcję edukacji z rzeczywistą funkcją edukacji z perspektywy ucznia i potencjalnych pracodawców w kontekście ustalonych i sformułowanych wymogów europejskich. Badania prowadzone są na przykładzie wybranego profilu kształcenia *marynarz*, który jest uwzględniony w początkowym etapie kształcenia zawodowego. Badanie jest kompletne (w przypadku badanych będących na ostatnim roku nauki) i przeprowadzone na profilu kształcenia średniego zakończonego dyplomem potwierdzającym kwalifikacje zawodowe (*marynarz*) w placówkach edukacyjnych wybranych krajów Europy Środkowej.

Zdobyta wiedza może pomóc w określeniu przyszłych trendów w rozwoju średniego kształcenia zawodowego w regionie Europy Środkowej. Może również pomóc w ustanowieniu podstawowych ram zawodowych dla ustawicznego kształcenia zawodowego w kontekście wzajemnego uznawania w UE. Ważna jest również nabyta wiedza na temat początkowego kształcenia zawodowego (kierunek zakończony dyplomem potwierdzającym kwalifikacje zawodowe *marynarz*) z perspektywy pracodawców i przyszłych zawodowych ekspertów. Z tej wiedzy mogą skorzystać w szczególności instytucje edukacyjne zajmujące się kształceniem zawodowym.

Słowa kluczowe:

ISCED (Międzynarodowa Standardowa Klasyfikacja Edukacji UNESCO), ESCO (Wielojęzyczny System Klasyfikacji Umiejętności, Kompetencji, Kwalifikacji i Zawodów w UE), edukacja, program nauczania, kompetencje, średnie kształcenie zawodowe, efekty kształcenia

